

SUURIN

PIIRTEIN

TIIA RANTANEN

TIIA RANTANEN

SUURIN PIIRTEIN

*KOSMOS

© Tiia Rantanen ja Kosmos 2022

ISBN 978-952-352-130-8

***KOSMOS**

Painettu EU:ssa

Sisällys

Esipuhe.....	7
Jos välttelet tämän kirjan lukemista	12
KORKEITA ODOTUKSIA.....	15
Varhaisin lapsuusmuistoni	17
Ensitapaamisia	20
Mitä olen oppinut vanhemmiltani	29
Minusta piti tulla	34
ALA-ASTE OLI ELÄMÄN PARASTA AIKAA.....	43
Olisinpa tiennyt.....	45
Sokerirakkaus	52
Ihanaa olla tyttö.....	57
Fakseja ja romantiikkaa	65
Corvette.....	76
SUHTEET SYNTYVÄT SATTUMALTA	85
Paska ystävä	87
Whatsapp-ryhmiä.....	99
Heidät kutsun sitten häihini.....	106
Sattumalta sisko	112
Ei kenenkään kummi.....	120

HARRASTAMINEN ON YLIARVOSTETTUA	133
Halutaan: intohimoharrastus	135
Luovuttaminen on ihanaa	140
Minä kyllä yritin.....	149
Tavaroita, joita olen säilyttelyt yli 20 vuotta.....	153
Vitsirepertoari.....	157
Albert Olavi Kallio	161
AIKUISTUMISRIITTEJÄ	171
Unelmia Hesen kulmalla	173
Pakko päästä pois	181
Kuolema ja yöperhoset.....	198
Ensimmäinen poikaystäväni	204
URATAVOITTEET SCHMURATAVOITTEET.....	213
Ensimmäisiä töitani	215
Hämärähommia	224
Töitä ja huveja.....	242
Tärkeitä kysymyksiä.....	248
N-Y-T nyt.....	255
ÄLÄ TULE PAHA KAKKU ELI TÄLLAINEN MINUSTA TULI.....	261
Miten ihastuin alakerran poikaan eli aloin haluta toimittajaksi	263
Asioita joita mietin öisin	271
Vaikuttajaidentiteettikriisi.....	274
Ylpeästi toimittaja.....	285
Eli	294
Kiitokset.....	300

Esipuhe

Kirjan kirjoittaminen on ihan hirveää enkä suosittelen sitä kenellekään. Tai ainakaan kenellekään sellaiselle, joka on yhtään niin kuin minä: pohjimmiltaan laiska ihminen, joka pelkää hirveästi muiden arvostelua. Laiskuuspuoli tulee vastaan siinä, että kirja pitää oikeasti kirjoittaa. Jokainen näistä yli neljästä sadastatuhannesta merkistä pitää naputella koneelle ihan itse, ja mikä pahinta, kukaan ei oikeastaan pakota siihen. Motivaatio pitää kaivaa jostain syvältä sisimmästä, kilometrien syvyydestä railosta sielussa, jossa kaikuu vain kysymys: miksi helvetissä ryhdyin tähän?

Arvostelun pelko on kivasti läsnä joka hetki sekä kirjoittaessa että sen jälkeen. Jos kirjoittaa kirjan, pitää haluta että ihmiset lukevat sen, koska muuten siihen on käyttänyt kuukausikaupalla aikaa ihan ilmaiseksi. Ja jos ihmiset lukevat sen, he ovat siitä jotakin mieltä ja pahimmassa tapauksessa haluavat kertoa sen itse kirjailijalle tai kirjoittaa siitä internetiin. Minun suurin pelkoni on se, että ihmiset tögäävät minut kirjarvosteluunsa Instagramissa, kun ovat lukeneet tämän kirjan, vaikka juuri sitä minun pitäisi haluta. Ei mikään maailman paras yhtälö.

Sain ajatuksen tästä kirjasta lähes kymmenen vuotta ennen kuin aloin kirjoittaa sitä. Keväällä 2013 olin New Yorkissa opiskelijavaihdossa toimittajaopinnoistani ja tein työharjoittelua Suomen pysyvän YK-edustuston viestinnässä. Tutustuin töissä suomalaisiin tyttöihin, jotka olivat minua paljon kulturellimpia, ja he veivät minut legendaariseen Strand-kirjakauppaan. Kirjakaupat ovat minusta ihania, mutta enemmänkin sillä lailla elokuvissa kuin oikeasti. Se *Notting Hill* -elokuvan matkakirjakauppa on esimerkiksi ihana, mutten koskaan menisi sinne ostoksille. Jos olet joskus käynyt Strandissa, tiedät, että kirjojen määrä ja lamauttava valinnanvaikeus mätkehäivät rintalastaan vieri viereen heti kun kauppaan astuu sisään. Liike on sanalla sanoen valtava.

En olisi mennyt kirjakauppaan, elleivät kaverit olisi vieheet, koska minulla on haastava suhde kirjojen omistamiseen: ne vievät hirveästi tilaa kotona ja painavat muutossa, ja niitä saa kirjastosta ihan ilmaiseksi (paitsi jos on tapana myöhästyä palautuspäivästä eikä ole kirjastossa työskentelevää kaveria joka antaisi maksut joskus anteeksi, kiitos Petri). Tykkään silti ostaa kirjoja ja saada niitä lahjaksi ja kirjoittajana toivon, että ihmiset ostavat kirjoja. Mutta jollei kirja ole minulle erityisen tärkeä tai jonkun ystäväni kirjoittama, annan sen mielelläni kierrätykseen tai ikuisuuslainaan tai ”unohdan” sen bussiin heti kun olen lukenut sen. Tällä kirjakauppakäynnillä ostin kuitenkin Mindy Kalingin ensimmäisen muistelmateoksen *Is Everyone Hanging Out Without Me? (And Other Concerns)* ja varmaan pari muutakin kirjaa, koska halusin olla yhtä cool kuin sivistyneet ystäväni enkä kehdannut lähteä legendaarisesta kirjakaupasta vain yhden kirjan kanssa niin kuin joku mäntti. En muista, mitä muut ostamani kirjat olivat, koska sekosin Mindy Kalingista. Hän oli minusta ihana, ja

kirja oli lämmin, hauska ja kiinnostava. Sen luettuani ajattelin, että tällaisen kirjan minäkin haluaisin kirjoittaa. Ongelmana oli vain se että minä en ollut Mindy Kaling: en ole koskaan käsikirjoittanut, tuottanut ja ohjannut yhtä maailman menestyneimmistä komediasarjoista ja näytellyt siinä. Kirjoitin silloin humoristista blogia omasta elämästäni, ja vaikka se oli ihan hyvä, ei se koskaan ottanut tuulta alleen. (Minun piti googlata, onko se tuli vai tuuli, minkä jokin ottaa alleen. En ole oikein koskaan tajunnut tuota sanontaa. Se saattaa johtua siitä, etten oikein osaa lentämisen enkä nuotion syyttämisen peruseriaatteita.) Ajattelin, ettei kukaan haluaisi lukea muistelmateosta ihmisestä, joka ei ole millään lailla menestynyt. Realistina kuoppasin ajatuksen kirjasta, mutta toivoin aina, että saisin joskus kirjoittaa sen.

Tammikuussa 2021 olin ihan vitun kyllästynyt koronapandemiaan. Minulla ei ollut yhtään töitä, eikä mikään inspiroinut, vaikka juuri silloin olisi ollut kuulemma ”paras aika luovaan ajatteluun ja uuden keksimiseen”. Tämä, kuten niin moni muukin mukakannustava ajatus on etuoikeutettujen ihmisten lanseeraama. On tosi vaikea keksiä mitään uutta, jos jokainen ajatus menee siihen, että mitä olisi varaa syödä seuraavaksi, tai minun tapauksessani siihen, että miten maksaa satojen eurojen ennakvero-, kirjanpito- ja vakuutusmaksut yrityksen, joka ei tuota mitään, pussista. Sisuunnuin tylsyyteen ja ajattelin että no nyt jos joskus olisi ainakin aikaa kirjoittaa se saatanan kirja, lähetin muutaman rivin pituisen sähköpostin kustantamoon, joka oli kustantanut minun ja ystäväni Anna Karhusen podcastiin perustuvan kirjan Kaverin puolesta kyselen (Kosmos 2018). Kun sain kustantajalta vastaukseksi ”Tee. Mä kustannan”, aloin kirjoittaa.

En ole ihminen, jonka on pakko kirjoittaa. Jotkut ovat sellaisia. He sanovat tuntevansa olonsa kotoisaksi näppäimistön äärellä. Teksti suorastaan tursuaa heidän sormenpäistään, kun kaikki se, mitä mielen ja kielen ja rinnan päällä on, odottaa vain ulospääsyä. He punovat kauniita sanoja yhteen kuin jotaakin tärkeää helminauhaa ja minä yritän lähinnä keksiä, mistä sellaisen saisi ostettua niin ettei tarvitsisi itse tehdä mitään. Olen kyllä halunnut olla sellainen ihminen, siksi olen varmaan blogiakin alkanut kirjoittaa – ja siksi olen saattanut joskus sanoa että rakastan kirjoittamista. Mutta silloin olen kyllä valehdellut. Rakastan esimerkiksi masturboimista ja Netflixin katsomista tosi tosi, tosi paljon enemmän.

Mutta minä olen hyvä kirjoittamaan ja ajattelin, että jotakuta ehkä naurattaisi se, mitä kirjoitan. (Ainakin neljä ystäväni on jo luvannut lukea tämän, ja yksi lupasi kehua, vaikka vihaisikin tätä. Jee?)

Tämä kirja kertoo siitä, että olen aina yrittänyt tosi kovasti olla cool. Siitä, miten epätoivoisesti haluan, että minusta pidetään. Ja siitä, että olen pelännyt hirveästi esiintymistä ja julkisuutta mutta olen silti päätenyt julkiseen työhön. Ja siitä, että siitä huolimatta että teen julkista työtä, pelkään arvostelua niin paljon että minun on vaikea uskaltaa tehdä mitään.

Ennen kaikkea tämä kirja kertoo siitä, että ei tarvitse olla menestynyt tehdäkseen asioita. Ja siitä, että ehkä joskus on hyvä lukea myös ihmisistä, jotka eivät ole kovin menestyneitä.

Tämän esipuheen kirjoitushetkellä olen 38-vuotias ja menen nukkumaan yleensä puoli kahdelta yöllä. En tilaa sanomalehteä, koska katson mieluummin rempparealityja tai rikosdokkareita suoratoistopalveluista. Maksan kyllä digi-Hesarista, koska vituttaisi, jos joku jakaisi somessa linkin

kiinnostavaan juttuun ja lukeminen tyssäisi muutamaan riviin siksi, ettei minulla ole tilausta. Mutten lue lehteä joka aamu. Katson aamutelkkarin uutiset, jos herään ajoissa. En juokse joka aamu tai joka viikko tai edes joka kesä. Innostun kerran vuodessa jostakin YouTube-jumpasta ja jaksan tehdä sen kolmesti ennen kuin kyllästyn ja palaan taas telkkarin ääreen. Ja silti minä olen pärjännyt ihan hyvin ja olen suurin piirtein onnellinen.

Jos välttelet tämän kirjan lukemista

Olen viime kuukaudet päätyökseni vältellyt tämän kirjan kirjoittamista. Jos sinäkin välttelet tämän kirjan lukemista, suosittelen muun muassa näitä kulttuurituotteita:

Kirjat, jos kuitenkin haluat lukea jotakin, et vaan halua lukea juuri tätä kirjaa, olen loukkaantunut mutta ymmärrän:

Anniina Nurmi: Rakastan ja vihaan vaatteita

Anna Karhunen: Jos

Guy Branum: My Life as a Goddess

Johanna Vehkoo: Oikeusjuttu

Laura Friman: Tauko

Trevor Noah: Laiton lapsi

Dokumentit ja dokumenttisarjat, jos vaikka kuolema kiinnostaa enemmän kuin tämän kirjan lukeminen (no okei on täällä muitakin kuin rikosdokkareita):

Music Box: Woodstock 99

The Confession Killer

Night Stalker
Kaikki Britney-dokumentit
Skandaali joka tuhosi Janet Jacksonin
15 Minutes of shame

Draama- ja jännityssarjat, jos synkkyys kiinnostaa vain fiktii-
visesti:

Flight Attendant
Good girls
Retribution
Ozark
Maid
Mare of Easttown

Realitysarjat, koska totuus on joskus tarinoita ihmeelli-
sempää:

Catfish
Bachelor Australia
Too Hot to Handle
Suuri keramiikkakisa
Master Chef Australia
Remontilla rahoiksi

Podcastit, jos korvakarkki on enemmän makuusi:

Crime Show
Not Past It
Kerhotalo

Heavyweight
Reply All
Sweet Bobby

Komediasarjat, koska jos aioit lukea tämän kirjan, haluat todennäköisesti nauraa:

Sex Lives of College Girls
Starstruck
Somebody Somewhere
Kolmekymppiset
Aikuiset
Luottomies

KORKEITA ODOTUKSIA

Varhaisin lapsuusmuistoni

Michelle Obama kertoi elämäkerrassaan eräästä lapsuusmuistostaan, joka määrittäi häntä ihmisenä. Se oli yksi hänen varhaisimpia muistojaan. Hän luki viisivuotiaana sanoja esikoulun opettajansa näyttämistä valtavista pahvikorteista koko luokan edessä. Sanan ”white”, valkoinen, kohdalla hänelle tuli tenkkapoo, ja pienen tytön mieli meni jumiin jännityksestä ja häpeästä. Viimein piuhat yhdistyivät ja hän tajusi näkemänsä sanan, mutta silloin oli liian myöhäistä – vuoro oli jo siirtynyt seuraavalle lapselle. Pikku-Michelle tiesi, että hän osasi, ja häntä ajoi pysäyttämätön halu menestyä koulussa yhtä hyvin kuin luokan priimukset. Hän sisuuntui niin, että harjoitteli tavaamista vimmatusti kotiin päästyään ja pyysi seuraavana päivänä saada yrittää uudelleen. Opettaja ei ensin antanut lupaa, mutta Michelle oli niin sinnikäs, että lopulta hän myöntyi. Michelle luki kaikki sanat täydellisesti, ”white” mukaan lukien, ja sai kultaisen tähden.

Tarina oli minusta vaikuttava, ja sai minut miettimään omaa varhaisinta ja voimakkainta lapsuusmuistoani. Muisto sijoittuu Jyväskylään, kerrostaloasuntoon, jossa asuimme Kortepohjan kaupunginosassa. Olin ehkä nelivuotias, ja olin ves-

sassa pissalla. Yhtäkkiä sain loistavan idean: en pissaisikaan ihan loppuun asti, vaan säästelin hiukan. Sitten huuttaisin isäni pyyhkimään, ja kun hän pyyhkisi, pissaisin hänen kädelle. Miten hauska jekku se olisikaan! Voi kuinka me nauraisimme!

Muistan tirkuneeni yksin pöntöllä nokkelalle suunnitelmalleni tummanvihreää muovimattoseinää tuijotellen. Pila oli hauska: odottamaton ja vähän ällöttävä. Muttei liian. Kakkaaminen olisi liikaa, siitä isä suuttuisi. Eikä se olisi minustakaan hauskaa. Kädelle pissaaminen olisi juuri sopivaa. En halunnut olla sellainen koomikko, jonka läpät menevät överiksi. Tikistin pienet pissat ja jätin hiukan säästöön itsekseni hiljaa myhäillen.

”Pyyhkimääääännnn!” huusin isälleni kaikin voimin. Isä tuli kylpyhuoneeseen, otti rullasta palan paperia ja kurotti pöntönreunojen sisäpuolelle pylyäni pyyhkimään. Samassa kun paperi koski minuun, päästin loput pissat henkeä ja naurua pidätellen. Odotin, että isä repeäisi sydämelliseen nauruun ja onnittelisi minua hauskausta tempauksesta. Kohta se tapahtuisi. Ihan kohta.

Isä pyyhki minut, pesi kätensä ja poistui huoneesta – eikä huomannut mitään. Todennäköisesti siksi, että nelivuotiaat pissaavat noin teelusikallisen verran eivätkä ainakaan osaa ”säästellä” pissojaan jekkuja varten. Olisi pitänyt kakata, ajattelin. Sen hän olisi varmasti huomannut. No, ensi kerralla sitten.

Niin sitä minä vaan, että Michelle Obaman väkevin lapsuusmuisto on tarina periksiantamattomuudesta ja minun omani taas kertomus epäonnistumisesta. Ehkä siksi toinen meistä istuu 32-neliöisessä helsinkiläiskaksiossa (kyllä,

kolmeenkymmeneenkahteen neliöön mahtuu iiiihan pikkuinen erillinen makuuhuone) miettimässä, että minkäköhän vitsin minä seuraavaksi keksisin kertoa sosiaalisessa mediassa, ja toinen ei.

TAVALLISESTI
ELÄMÄKERTAKIRJAT OVAT
TARINOITA KOVASTA TYÖSTÄ,
PERIKSIANTAMATTOMUUDESTA
JA MENESTYKSESTÄ.

TÄMÄ EI OLE
SELLAINEN KIRJA.

Tiia Rantanen ei ole koskaan juossut maratonia, ja hän nousee sängystä todennäköisemmin viideltä illalla kuin viideltä aamulla. Hän ei ole tähdännyt urallaan huipulle vaan tehnyt töitä, joita on sattunut saamaan, ja pyrkinyt enemmän joutilaisuuden kuin tehokkuuden maksimointiin.

Suurin piirtein on kirja siitä, että vaikka elämässä ei aina menisi kaikki ihan nappiin, voi se silti olla hyvää ja ennen kaikkea hauskaa. Tärkeintä ei ole voitto vaan se, että on hyvä tarina kerrottavaksi.

*KOSMOS

ISBN 978-952-352-130-8
KL 99.1